

Anna Andrejevna Šutjajeva tuonilmaisiiin

Nykypäivien parhaana pidetty itkuvirsien taitaja, tverinkarjalainen Anna Andrejevna Šutjajeva on siirtynyt tuonilmaisiiin. Anna Andrejevna kuoli 12.3.-99 kotonaan Kozlovan kirkonkylässä. Hän oli 88-vuotias ja syntynyt samassa pitäjässä Zuabrusjan (Melidinon) kylässä.

Anna Andrejevna tuli suomalaisten perinteentutkijoiden tietoon syksyllä 1971, kun akateemikko Pertti Virtaranta tapasi hänet ensimmäisen kerran ja tallensi häneltä useita itkua. Vuonna 1977 Annan itkua nauhoitti Virtarannan lisäksi myös professori Lauri Honko. Tutkijat totesivat tverinkarjalaisten itkujen poikkeavan venäläisestä perinteestä ja sisältävän samoja aineksia kuin aunukselaiset itkut.

Itkut kuuluivat oleellisena osana karjalaisten hengelliseen elämään ja olivat seuranneet muutossa Pohjois-, Raja- ja Laatokan Karjalasta lähes 400 vuotta sitten. Ne olivat säilyneet vierassakin oloissa Venäjän sydänmailla ja ne kantoivat ortodoksista uskoa läpi ateistisen neuvostokomennon kauden.

Pertti Virtaranta toimitti myöhemmin julkisuuteen yhden Anna Andrejevnan parhaimmista itkuvirsistä, jonka tämä lauloi Uspenien päivänä 28.8.1977 äitinsä haudalla Kozlovan kalmismaalla. Itkuvirsi käännettiin 19 eri kielelle ja vaikean työn, nuotintamisen, suorittivat saksalainen muskologi Trudlies Hofman ja virolainen kansanmusiikin tutkija Vaike Sarv. Teos "Suru virret suuhun tuopi" ilmestyi Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kustantamana vuonna 1989.

Anna Andrejevnaan tutustuivat myös monet suomalaiset, kun kulttuurimatkat Tverin alueelle alkoivat 1990-luvun alussa. Tällaiselta matkalta,

Anna Andrejevna kotimökkinsä kuistilla (elokuu 1992).

Kozlovan kalmismaalla, Anna Andrejevna, vas. Dunja ja Vanja. - (kuvat S.Vuoristo)

joka tehtiin elokuussa 1992, ovat oheiset valokuvatkin. Retkikuntamme asiantuntijaoppaana ollut Pertti Virtaranta halusi esitellä meille tämän loistavan itkuvirsien taitajan, ja oli hänellä Anna Andrejevnalta asiaakin. Sukulaiset tai tuttavat olivat lainanneet Annalta hänen lahjaksi saamansa Helmi ja Pertti Virtarannan teoksen "Kauas läksit karjalainen" - ja nyt kirja oli hukassa, kaiketi jäänyt silleen tielleen. Anna Andrejevna sai tilalle uuden,

josta oli kovin iloinen. Hän seurasi meitä läheiselle Kozlovan kalmismaalle, jossa vietimme hetken tuonilmaisiiin lähteneitä muistellen. Seurassamme olivat myös Dunja ja Vanja Iljin Puasinkoin kylästä. - Kaikki kolme esiintyivät myös Arvo Ahlroosin tvdokumentissa, joka nähtiin meillä televisiossa pääsiäisyhien aikaan. Siinä Anna Andrejevna satti humalnikkoja ja Vanja kertoi mm., miten hän tutustui tulevaan puolisoonsa Dunjaan. - SV

